Borcuna Sadık, Sözünde Duran Adam (İbretlik Bir Kıssa)

Ömer Faruk

3 Eki, 2018

https://ilimvecihat.com

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

İsrail oğullarından biri birinden belli bir vakitte ödemek üzere 1000 dinar borç vermesini istemiş. O da: *"O halde bana şahit getir"* demiş. Adam: *"Şahit olarak Allah yeter"* demiş. Bu sefer: *"O zaman borcuna kefil olacak bir kefil getir"* demiş. Adam da: *"Kefil olarak Allah yeter"* demiş. O da: *"Doğru söyledin"* demiş ve adama güvenerek belirli bir tarihte ödemek üzere O'na 1000 dinar vermiş. Ve ayrılmışlar.

Adam bu parayla ticaret yapmak için bir gemiye binmiş. Gemide ticaretini yapmış, kar elde etmiş. Ve ödeme zamanı gelmiş. Borç aldığı kişinin yanına gitmek için 1000 dinar hazırlayıp sahile gelmiş. Bir gemi bulmaya çalışmış, fakat bulamamış. Ancak adam, borcunu tam söz verdiği vakitte ödeyememeyi sıkıntı yapmış ve bunu dert edinmiş; parayı ulaştırmak için başka bir çare de bulamayan bu adam bir odun almış ve onu oymuş. 1000 dinarı bu oyuğun içine koymuş ve:

"Bu para falancadan falancaya gönderilmiştir. Bu paranı, benim bu işimi üstlenmiş olan bir vekile (Allah'a) emanet ettim"

diye bir yazı yazıp onu da oyuğun içine koymuş ve oyuk yerini güzelce kapatmış. Sonra odunu alıp denizin kıyısına gitmiş ve şöyle dua etmiş:

"Allah'ım! Biliyorsun ki ben falancadan 1000 dinar borç aldım. O benden kefil istedi, ben de O'na "kefil olarak Allah yeter" dedim ve O da kefil olarak senden razı oldu. Benden şahit istedi, ben de "şahit olarak Allah yeter" dedim ve O da şahit olarak senden razı oldu. Ve ben O'na ait olan bu parayı O'na göndermek için bir gemi bulmaya gayret ettim, ama bulamadım. Allah'ım! Bu odunu sana emanet ediyorum, yerine ulaştır!"

Ve odunu denize bırakmış, sonra dönüp gitmiş. Ama yine de, 'belki ulaşmamıştır' diye düşünerek ihtiyaten bir 1000 dinar daha hazırlayıp borçlu olduğu adamın beldesine gitmek için bir gemi aramaya devam etmiş...

Diğer taraftan borç veren kişi ise, adam anlaştıkları vakitte yanına gelmeyince 'belki alacağını bir gemiyle göndermiştir' diye bakıp sormak için sahile gitmiş. Şöyle demiş:

"Allah'ım! Benim bu işimi çöz. Ben o borcu sana verdim (kefil olarak seni kabul ettim.)"

Geminin gelmediğini görünce ailesi için odun toplayıp evine dönmeye karar vermiş. Odun toplarken, denizin bir kıyısından ta diğer kıyısına kadar Allah *(subhânehû ve teâlâ)*'nın sürüklediği o içinde parasının bulunduğu odunu da almış. Fakat onu odun diye; içinde parasının ve bir mektubun bulunduğundan haberi olmadan almış. Ve odunları alıp eve götürmüş. Odunları kesmeye başlamış. Odunlardan birini kesmiş ve içinde bir para ve bir yazı bulunduğunu görmüş. Yazıyı okumuş ve anlamış ki bu para borç verdiği adamdan!

Sonra bu borçlu adam bir süre sonra bir gemi bulmuş. Gemiye binip karşı tarafa geçmiş ve hemen adamın yanına gitmiş. O'na: *"Vallahi paranı sana getirmek için çok gemi aradım, fakat içinde geldiğim gemiden önce bir gemi bulamadım"* diyerek geç kaldığı için O'ndan özür dilemiş ve yanındaki 1000 dinarı O'na uzatmış. Alacaklı adam: *"Sen borcunu bana bir şeyle göndermiş miydin?"* diye sormuş. O da, denize saldığı odunun O'nun eline geçmesine neredeyse ihtimal vermediği için: *"Dedim ya sana, içinde geldiğim bu gemiden önce bir gemi bulamadım. Bu sebeple paranı gemiyle ulaştırma durumum da olmadı."* demiş. Adam da şöyle demiş:

"Allah (subhânehû ve teâlâ) odunun içinde gönderdiğin emaneti bana ulaştırdı. Yanında getirdiğin bu (ikinci) 1000 dinarla dönebilirsin."

Bu kıssayı Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* anlatmış, Buhari ve Ahmed *(rahimehumallah)* rivayet etmişlerdir. Burada bu kıssa, başka yollardan gelen rivayetler de gözetilip hikayeleştirilerek aktarılmıştır.

Allah *(celle celâluh)* şöyle buyurmuştur:

"(O müminler ki) emanetlerini ve sözlerini gözetirler/muhafaza ederler/dikkate alırlar" (Mu'minûn 8, Meâric 32)

Yani kendilerine bir şey emanet edildiğinde ihanet etmezler. Söz verseler, anlaşma yapsalar buna bağlı kalırlar, gereğini yerine getirirler, aldatmazlar.

Birinden belli bir zamanda ödemek üzere borç alıp da ödeme zamanı geldiği ve ödemeye de güç yetirebildiği halde muteber hiçbir özrü olmaksızın borcunu ödemeden ölmüş olan bir kimse, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den hasen bir isnad ile gelen bir rivayete göre kabri ateşle tutuşturularak azap görür, ta ki o'nun borcunu birisi bilfiil ödeyene kadar. Aynı şekilde ödeme vakti belirlenmeksizin borç veren kimse bir zaman sonra borç verdiği kimseden borcunu ödemesini talep etse ve borçlu kişi de ödemekten aciz olmamasına rağmen ödemese ve bu hal üzere ölse bu kimse de bu tehditle muhataptır. Buhari ve Müslim *(rahimehumallah)*'ın rivayet ettikleri bir hadisinde Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Zenginin*

(yani fakir dahi olsa borcunu ödeme imkânı olanın) borcunu ödemeyi geciktirmesi zulümdür." Malumdur ki zulüm haramdır.

Ey kabir azabına, hesap ve ceza gününe iman etmiş Müslüman! Borcunu ödeme konusunda titiz ol, rahat/gevşek davranma. Allah'tan kork, kardeşine zulmetme. Eğer borcunun hepsini ödemeye güç yetiremiyorsan bile verebildiğin kadarını vererek samimiyetini ortaya koy. Velev ki verebildiğin miktar borcuna nisbeten çok az bile olsa bunu asla küçük görüp de vermemezlik yapma. Borcunun hepsini ödemek için yemenden, içmenden, giymenden kıs. Borçlu olduğun kimse senden bir şeyler satın aldığında gücün yettiği kadar parasını alma.

Allah *(celle celâluh)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'a tevekkül ederse O o'na yeter (işlerinde o'na yardımcı olur.)" (Talâk 3)

Nitekim Allah *(celle celâluh)* borçlunun gönderdiği o parayı korudu, alacaklıya da parasını ulaştırdı.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.